

Klapstuk

L. Polman*

Op de dag dat in Den Haag het proces tegen Charles Taylor begon, was het meteen voorlopig weer klaar ook: op 4 juni jl. stuurde de van oorlogsmisdaden verdachte Liberiaanse ex-president zijn advocaat de laan uit. Hij eist zijn eigen verdediging te mogen voeren en tot hij daar toestemming voor heeft, weigert hij voor de rechter te verschijnen.

De beruchte Charles Taylor, in de eerste helft van de jaren tachtig door de Libiër Kaddafi tot guerrillastrijder opgeleid. Benoemde zichzelf tot generaal en vocht zich in de tweede helft van de jaren tachtig met zijn ongure huurlingen vanuit Ivoorkust een weg naar Liberia's hoofdstad Monrovia. Sloeg zichzelf in 1990 tot president-voor-het-leven en stortte in de dertien jaren die volgden zijn vaderland, alsmede buurland Sierra Leone, in dood en verderf.

In de door Taylor veroorzaakte – en gefinancierde – burgeroorlogen in beide landen kwamen honderdduizenden burgers om het leven, werden nog eens honderdduizenden verkracht, beroofd, verminkt en als slaaf gehouden en werden miljoenen van huis en haard verdreven.

In 2003 reikte Taylors koninkrijk nog slechts tot de stadsgrenzen van Monrovia. Belegerd door rebellen en bandieten zaten honderdduizenden vluchtelingen er met hem in de val, tot Taylor zich eindelijk gedwongen zag om te vertrekken naar

Nigeria. Zijn vaarwel-speech sprak hij in op een bandrecorder die was ingeplugd in misschien wel 's lands allerlaatste werkende generator. De toespraak werd door de nationale radio uitgezonden terwijl de laatste van een stoet auto's volgeladen met staatseigendommen de poort van het presidentiële paleis uitgleed, de donkere stad in.

Taylor heeft tijdens zijn presidentschap naar schatting een half miljard dollar gestolen. Niettemin wenst hij thans te beweren dat hij te arm is om zichzelf tegen de aanklachten van het tribunaal te verdedigen. En omdat hij de gratis tribunaal-advocaat niet wil, ligt de rechtszaak nu dus stil.

De geschiedenis leert dat vertraging in een VN-tribunaal wel vaker funest uitpakt. Verdachten zijn vaak de jongsten niet meer, met de hoge bloeddruk en kwalen vanden. Milosevic is een voorbeeld van een tribunaalverdachte die al dood was voordat zijn al jaren voortsudderende proces tot een einde kon worden gebracht.

Foday Sankoh, Sierra Leonse rebellenleider en vazal van Taylor, haalde ook de eindstreep niet. Uit

* Mw. L. Polman is freelance journalist en auteur van 'k Zag twee beren, over de 'achterkant' van de VN-vredesmissies.

drie lange jaren van voorarrest vol tribunalistisch-juridisch getrouwtrek verscheen de ploert uiteindelijk als een kwijlend slplantje voor de rechter, onderuit gezakt in een rolstoel van de Verenigde Naties en met een luier om. Weken later was hij dood. Waarschijnlijk is hij vergiftigd, maandenlang elke dag weer een beetje meer. Verdachte oorlogsmisdadigers hebben per definitie veel vijanden. Die van Sankoh waren kennelijk tot in de tribunaalkeuken doorgedrongen.

Een voortijdig einde aan het leven van Charles Taylor zou voor het Sierra Leone-tribunaal de genadeslag zijn. Taylor is de allerlaatste verdachte van allure die de aanklager nog overheeft. Na sterverdachte Sankoh, legde ook de andere tribunaaltrots, Chief Sam Hinga Norman, het loodje. Chief Norman was leider van de Sierra Leoonse Kamajors, bushkrijgers die misschien wel net zoveel oorlogsmisdaden pleegden als Sankohs rebellen.

Ook Chief Norman zat drie jaar in een tribunaalcel voordat zijn proces eindelijk eens kon beginnen. Hij sleet zijn dagen kibbelend met de rechtbankgriffier. Belde hij bijvoorbeeld de lokale krant maar weer

eens om te klagen over het water en brood waarop hij moest zien te overleven. Revancheerde de griffier met een persbericht over het werkelijke menu: 'Ontbijt: zachtgekookt eitje met mayonaise en twee sneden vers brood. Lunch: patat, hamburger. Diner: gefrituurde plataan, beefcurry en aardappelbladeren in palmolie', het lievelingskostje van de Chief.

'Sinds hij onze gast is, is de Chief enige kilo's zwaarder geworden', sloot de griffier het communiqué dan fijntjes af. Chief Norman stierf aan een beroerte.

En zo raakte het tribunaal door zijn belangrijke verdachten heen. Wat nu nog achter de tralies zit en leeft, is van B-kwaliteit; mindere oorlogsoefjes, van wie zelfs Sierra Leoners nooit hebben gehoord.

Verdacht van moord? 'Dat werd Jezus Christus tijdens zijn leven ook,' zei Taylor voordat hij zijn advocaat ontsloeg. Charles Taylor, pas 32 jaar oud toen hij een militaire carrière koos, is inmiddels al weer 58 tropenjaren oud. Hij is de laatste kans die het tribunaal heeft op veroordeling van een klapstuk. Laten we hopen en bidden op een lang en gezond leven voor Taylor.

BERICHT UIT AFRIKA